

Sportveldaanleg van Angola tot Oekraïne

Kwaliteit onderscheidt zich onder moeilijke omstandigheden

In Nederland zijn we verwend met een uitstekende de infrastructuur op het gebied van sportveldbouw en aanleg. Adviseur Rob de Heer is bij uitstek een specialist in het aanleggen van sportvelden onder minder gunstige omstandigheden: "In Nederland bel je 's ochtends voor 1000 kuub zand en dat ga je dan 's middags ophalen. In Afrika gaat dat absoluut niet zo. Bouwmaterialen zijn veel moeilijker beschikbaar."

Auteur: Karlijn Raats

Met Support In Sport legde Rob de Heer al velden aan over de hele wereld, zoals in Engeland, Ierland, Denemarken, Zweden, Duitsland, Spanje, Italië, Portugal, Oekraïne, Algerije, Angola, België en natuurlijk Nederland. Medio mei van dit jaar ontwierp De Heer met zijn eigen bedrijf Sports Pitch Engineering een reconstructie van het bodemprofiel van voetbalclub Fenerbahçe, dat met wateroverlast had gekampt in de winter en een instabiele top laag had. De wateroverlast was ontstaan doordat het veld gelaagd was opgebouwd met gravel en zand lagen. Met name in de jaren '80 en '90 is dit concept geadopteerd vanuit de golfwereld echter onbruikbaar voor voetbalvelden en stadionvelden. Door de gelaagdheid ontstaan hydrologische breukzones resulterend in wateroverlast in de top laag. Ook deed hij daar aan kwaliteitscontrole en bouwbegeleiding. Inmiddels is De Heer samen met Aad van Wijk ook aan de slag voor het Turkse Ilmek In aat, een specialistisch bedrijf voor aanleg van sportvelden en op dit moment begonnen met de aanleg van het nieuwe stadionveld voor

voetbalclub Galatasaray. Dat is een uitdaging voor hem, ook al heeft hij over heel de wereld al velden aangelegd: "In dit land, zoals in heel veel andere landen, zijn machines geen vanzelfsprekende zaak. In Noord-Europa wordt de aanleg van 1000 kuub zand gedaan met grote trailers en een kraan en wordt het zand met grote kiepers uitgereden. Maar in veel landen wordt veldopbouw veelal met de hand, de schop en de kruitwagen gedaan. Dus dan is het vooral letterlijk een kwestie van 'veel handen maken licht werk'. Ook kun je niet altijd met de knip van de vinger aan de juiste bouwmaterialen komen zoals in Nederland."

"In veel landen gebeurt veldopbouw veelal met de hand, de schop en de kruitwagen"

Bouwmaterialen

Dat bouwmaterialen niet altijd voorhanden zijn

geldt niet alleen in Turkije. De Heer: "Bij FC Shakhtar Donetsk in Oekraïne was zand van acceptabele kwaliteit pas 150 kilometer verderop verkrijgbaar en geloof me, ook niet aan te voeren over een weg met de kwaliteit van de A1. Dan moesten we dit zand nog mengen met een beetje grond om tot een ideale zandcurve te komen. Desondanks blijft de ideale zandcurve vaak slechts benaderbaar, want het ideale zand voor sportveld toplagen is in sommige landen gewoon niet verkrijgbaar. Dan wordt veldopbouw een kwestie van plannen, voorbereiden en heel veel improviseren."

Toch willen zij een goed product neerleggen. Daarvoor onderzoeken De Heer en Van Wijk ook de lokale markt voor bouwmaterialen. "We gaan bij leveranciers langs en nemen monsters. Deels kunnen we die testen met eigen veldapparatuur, maar ook neem ik monsters mee naar Nederland. Die laat ik dan testen op geschiktheid qua bijvoorbeeld granulaire samenstelling door ingenieursbureau Fugro of voor chemische samenstelling bij BLLg", aldus veldenspecialist De Heer.

“Het ideale zand is in sommige landen gewoon niet verkrijgbaar”

Plagen en ziektes

Er gaat dus meer moeite in de opbouw van een veld zitten dan in Nederland. De Heers stelling is dat wanneer je je moet behelpen, de bokken van de schapen worden gescheiden en dat alleen mensen met een uitgebreide cultuurtechnische kennis tot prestaties kunnen komen.

Volgens De Heer heeft ieder land zijn eigen specifieke moeilijkheden. Dit maakt het onmogelijk om één systeem of sportveldopbouw te verkopen voor alle landen. Je moet eerst onderzoek doen naar lokale omstandigheden, inclusief de weersomstandigheden. Niet in alle velden kun je dus toe met een standaard drain met een hartafstand van 4 meter: dat kan prima in zuidwest Engeland, maar in noordwest Engeland met een groter regenoverschot kunnen andere regels gelden. De Heer: “Bij FC Shakhtar Donetsk in de Oekraïne hadden we na de aanleg te maken met de strengste winter ooit, min 25 graden gedurende 2,5 maand. Door deze strenge winters is optimale veldverwarming noodzakelijk. Daarvoor hadden we een onderbouw gemaakt van zand en gravel, omdat beide materialen het vochtprofiel sterk kunnen beïnvloeden. Dit vochtprofiel is belangrijk omdat vocht kan zorgen voor een goed warmtetransport vanuit het veldverwarmingssysteem naar de bovengrond. In sommige landen moet het beregeningssysteem er echter juist voor kunnen zorgen dat het veld in de zomer koel blijft, zoals in Turkije.”

Maar er zijn nog veel meer verschillen te ontdekken in onderlinge landen, te denken valt aan plagen en ziektes: “In warme landen die liggen in een omgeving met een hoog vochtgehalte vind je veel meer schimmelziektes dan in Nederland: bij FC Fenerbahce, dat ligt ingesloten tussen de Zee van Marmara en de Zwarte Zee, hadden we een veld aangelegd dat na een week de schimmel *Pythium* vertoonde. De fieldmanagers hadden direct gespoten en de schadeplekken doorgezaaid, maar dat bewijst dat in sommige landen de fieldmanagers iedere dag hun veld in het vizier moeten houden. Die kunnen niet om de dag, of om de twee dagen een veld inspecteren zoals hier in Nederland best kan.”

Ook mogen de landen rond de evenaar van geluk spreken dat het bestrijdingsmiddel

Parathion daar nog niet verboden is. Er komen bijvoorbeeld in Afrika hele grote insecten voor. “Alle beesten lijken in Afrika groter dan hier! Sportveldbeheerders hebben daar te maken met insectenlarven van 1 tot maar liefst 10 centimeter groot in plaats van een emeltje in Nederland. Als die met vreten aan de gang slaan, kun je al snel je veld gedag zeggen. Daarom is het belangrijk dat deze plagen in de kortst mogelijke tijd de kop in wordt gedrukt.”

Spanning

Dat in veel landen de arbeid nog afhankelijk is van het aantal beschikbare kruiwagens, stoot De Heer lang niet altijd voor de borst. Sterker nog, hij is soms blij dat het zo werkt in minder ontwikkelde landen: “Voor de African Nations Cup hadden we velden aangelegd. Binnen de omheining stond een beregeningstank met 40 duizend liter water. Als je het terrein afreed, kwam je vervolgens creperende kindjes tegen langs de kant van de weg. Dat is zo'n ontiegelijk groot contrast. De aanleg van een veld betekent in deze landen werkverschaffing en dan ben ik blij dat ik de lokale economie en daarmee de bevolking wat kan ondersteunen.” Dat de machines niet altijd voorhanden zijn, wil niet zeggen dat de veldbouwers in het buitenland van toeten noch blazen weten. “Ik heb door mijn jarenlange werk bij SIS veel ervaring in de praktische kant van de aanleg van een veld. Daar geef ik dan ook graag advies in. Maar in Turkije hebben de veldopbouwers

weinig aansturing nodig: de standaard van engineering is daar ontzettend hoog, dat wordt in Noord-Europa naar mijn mening onderschat.” Ook zou hij de uitdagingen van het buitenland niet zonder meer willen ruilen tegen de gesmeerde werkomstandigheden van Nederland: “Ik heb uitdaging nodig”, aldus De Heer. “In Nederland is er alleen een spelbreker wanneer je op kleigrond werkt en het een tijdje regent. Daarom was de aanleg van de golfbanen op de klei rond Amsterdam nog wel enigszins spannend in mijn carrière. Maar ik leg liever velden in het buitenland aan.”

Rob de Heer, alweer sinds enige tijd werkzaam onder eigen vlag: Sports Pitch Engineering.

Eén van de belangrijkste voetbalvelden in Mumbai (India), een stad met een slordige 19 miljoen inwoners.

Trouwens ook wat betreft fieldmanagement gaan de zaken anders dan in Europa: op de hoofdfoto van dit artikel is te zien hoe tijdens één van De Heers werkbezoeken in het Commonwealth Stadium in Pune (India) het gras (bermuda) wordt gemaaid met handborstels. Het beluchten en bezanden van het veld gebeurt ook op een wel heel speciale wijze: een vracht zand ligt bij de ingang van het veld en deze wordt door een mannetje in schalen geschept. Zo'n 10 vrouwen brengen die de schalen over het veld naar de plaats van bestemming, waar weer een man wacht die het zand verspreidt over het veld. Een groepje mannen met riekén staan gaatjes te prikken en een drietal hakt met een pikhouweel wat grotere gaten op plekken waar het veld te hard is voor de riekén.

Uiteindelijk is er één vrouw die op haar hurken de hele dag met een stoffer het zand in de gaten veegt. De voorman verwacht de klus te klaren in vier tot vijf dagen en heeft daarmee tevens tien tot vijftien gezinnen weer van werk en dus eten voorzien. De Heer: "Ik zie de noodzaak van een trekker met topdresser en vertidrain hier dus niet zo in!"